

॥ श्रीः ॥

अभिधानसंग्रहः ।

(७)

श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितः

अभिधानचिन्तामणिपरिशिष्टः ।

निर्वोणे स्याच्छीतीभावः शान्तिनैश्चिन्त्यमन्तिकः । शिष्ये छात्रो भद्रे भव्यं काम्यं सुकृतसूनृते ॥ १

इत्याचार्यहेमचन्द्रविरचितेऽभिधानचिन्तामणिपरिशिष्टे देवाधिदेवकाण्डः प्रथमः ॥ १ ॥

फलोदयो मेरुपृष्ठं वासवावाससैरिकौ । दिदिविर्दीदिविर्द्युश्च दिवं च स्वर्गवाचकाः ॥	२
निलिम्पाः कामरूपाश्च साध्याः शोभाश्चिरायुषः । पूजिता मर्त्यमहिताः सुबाला वायुभाः सुराः ॥	३
द्वादशार्का वसवोऽष्टौ विश्वेदेवास्त्रयोदश । षट्त्रिंशत्तुषिताश्चैव षष्टिराभास्वरा अपि ॥	४
षट्त्रिंशदधिके माहाराजिकाश्च शते उभे । कैट्रा एकादशैकोनपञ्चाशद्वायवोऽपि च ॥	५
चतुर्दश तु वैकुण्ठाः सुशर्मणः पुनर्दश । साध्याश्च द्वादशेत्यादा विश्वेया गणदेवताः ॥	६
सूर्ये वाजी लोकबन्धुर्भानेभिर्भानुकेसरः । सहस्राङ्गो दिवापुष्टः कालभृद्रात्रिनाशनः ॥	७
पपीः सदागतिः पीतुः सांवत्सररथः कपिः । दृशानः पुष्करो ब्रह्मा बहुरूपश्च कर्णसूः ॥	८
वेदोदयः खतिलकः प्रत्यूषाण्डं सुरावृतः । लोकप्रकाशनः पीथो जगदीपोऽम्बुतस्करः ॥	९
अरुणे विपुलस्कन्धो महासारथिराश्मनः । चन्द्रस्तु मास्तपोराजौ शुभांशुः श्वेतवाहनः ॥	१०
जर्णः सृप्रो राजराजो यजतः कृत्तिकाभवः । यक्षराडौषधीगर्भस्तपसः शयतो बुधः ॥	११
स्यन्दः खसिन्धुः सिन्धूत्थः अविष्टारमणस्तेपा । आकाशचमसः पीतुः क्लेदुः पर्वरिचिह्निदौ ॥	१२
परिज्वा युवनो नेमिश्चन्द्रिणः खेहरेकभूः । भौमे व्योमोल्मुकैकाङ्गौ गीः पतिस्तु महामतिः ॥	१३
प्रख्याः प्रचक्षाः वाग्वाग्मी गौरो दीदिविगीरथौ । शुके भृगुः शनौ पङ्कः श्रुतकर्मा महाग्रहः ॥	१४
श्रुतश्रवोऽनुजः कालो ब्रह्मण्यश्च यमः स्थिरः । क्रूरात्मा चाप राहौ स्यादुपराग उपप्लवः ॥	१५
केतावूर्ध्वकचो ज्योतीरथग्रहाश्रयौ भुवे । अगस्त्ये विन्ध्यकूटः स्यादक्षिणाशारतिर्मुनिः ॥	१६
सत्याग्निर्वारुणिः काथिस्तपनः कलसीसुतः । व्युष्टे निशालय(न्त)गोसर्गौ निशा चक्रभेदिनी ॥	१७
निषद्वरी निशीथ्या निट् घोरा वासरकन्यका । शताक्षी राक्षसी याम्या घृतार्चिस्तामसी तमिः ॥	१८
शार्वरीक्षणिनीनक्तापैशाचीवासुरा उंशा । दिनालयः प्रदोषे स्याद्द्वान्ते वृत्रो रजोवलम् ॥	१९

१. 'पूजिलाः' ख. २. 'वयुनाः' ख. ३. 'भद्राः' ख. ४. 'यक्षराजो' ख. ५. 'स्तथा' ख. ६. 'क्लेदुरेकभूः' ख.
७. 'गीष्पतिः' ख. ८. 'निशि' ख. ९. 'उमा' ख.